

De delirio tremente : dissertatio inauguralis medica ... / auctor Henricus Albertus Petrus Haering.

Contributors

Haering, Heinrich Albert Peter.
Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Berolini : Typ. Nietackianis, 1848.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dzfa6t74>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

8
G. H. J.

DE
DELIRIO TREMENTE.

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE
GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITERARUM UNIVERSITATE
FRIDERICA GUILIELMA

UT SUMMI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE XVIII. M. MARTII A. MDCCCXLVIII.

H. L. Q. S.

PUBLICICE DEFENDET

AUCTOR

HENRICUS ALBERTUS PETRUS HAERING

LUSATUS.

OPPONENTIBUS:


O. NEUBAUR, med. et chir. Dd.

C. HARENBERG, med. et chir. Dd.

G. FOERSTER, med. Stud.

BEROLINI,

TYPIS NIETACKIANIS.



Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/b22476908>

DELIRIUM TREMENS.

F R A T R I

O P T I M O , D I L E C T I S S I M O

H A S C E

S T U D I O R U M P R I M I T I A S

P I O G R A T O Q U E A N I M O

D. D. D.

AUCTOR.

DELIRIUM TREMENS.

Varia huic morbo data sunt nomina, in quibus eligendis auctores aut morbi sedem, aut ejus symptomata essentialia, aut propriam morbi naturam spectarunt: uti delirium vigilans (Hayward), delirium ebrietatis (Blake), dipsomania, delirium ebrietatis potatorum (Hufeland), encephalitis tremefaciens (J. Frank), encephalitis potatorum (Andreae), encephalopathia nervosa (Leveille), erethismus cerebri abdominalis (Toepken), febris cerebri irritativa (Gustorf), febris cerebri, mania a potu (Nancrede), mania a temulentia (Klapp), oenomania (Rayer), phrenesia potatorum (Albers), delirium tremens (Sutton), quod quidem novissimum nomen jam tam frequens et in omnium ore est, ut nos quoque eodem uti non dubitemus. Num autem hocce nomen morbi naturae conveniat, necne, non decernam, sed aptius puto nomen delirii tremuli, quum verbum tremens magis ad delirium ipsum, quam ad aegro-

tum pertinere videatur; sed nil refert nomen ad rem.

Hujus morbi imago in universum ab omnibus medicis, qui in eo describendo sunt versati, fere pari modo est delineata, nisi quod dissentiant in minutiis. His ego quoque accedam, arctam de delirii tremantis descriptionem componere conatus, quomodo tam ex celeberrimorum medicorum, quam ex exigua experientia mea prodiit. Morbus, qui eos tantum invadit, qui abusui spirituosorum et quidem spiritus adusti et sacchari diutius dediti sunt, aut fuerunt, quatuor offert stadia: stadium prodromorum, stadium invasionis, stadium acmes et stadium criseos.

I. Stadium prodromorum.

Aegrotus per aliquot dies queri solet, minus bene se habere, abhorret a cibo, quiete somnoque caret recreante, accedunt capitis dolores, nausea, vomitus, interdum dolor obtusus in hypogastrio dextro, vulgo paulatim intumefacto, virium dedolatio et languor; attamen aegrotus multa videtur habere officia, motus sunt celeriores, loquela accelerata, nonnumquam impeditum se credit magisque festinat, in nullo autem opere

persistit, sed ab hoc ad alterum transit. Porro morosus, iracundus nonnunquam, facile excitatur et mitigatur, memoria etiam parum valet et saepe perturbatur. Extremitatum tremores saepius jam in hoc stadio, minoris tamen gradus, in lucem veniunt, imprimis mane, si aegrotus potu nondum fructus est. Magna propensio adest ad sudores, qui aegrotum magnopere debilitant; pulsus hoc stadio certum symptoma non affert, nam modo frequentior, modo tardior, modo intermittens, modo aliquantulum durus est; lingua aut rubra aut mucosa albido oblecta, facies saepe intumefacta est; aegrotus raro et per breve tantum tempus lectum petit, ex quo etiam, minimo strepitu exorto, effugit. Plerumque aegroti omnes hasce molestias aucto potu spiritoso remove, et ebrietate mentisque absentia quietem sibi parare conantur, quae mentis absentia procedente morbo in dies augetur.

Contigit quidem nonnunquam, ut hoc in stadio morbus tollatur, plerumque autem, praesertim quum vulgo aegroti medici auxilium serius petant, morbus in stadium transit secundum.

II. Stadium invasionis.

Appetitus aegrotum plane deficit, et spirituosorum fastidium exoriri solet, si autem aegroti bibunt tanquam spasmō pharynx contrahitur, et celerius quasi potum exhauriunt; corporis temperatura varia, vulgo capitis ardor, frigus extremitatum adest; cutis sudoribus frigidis, iisdemque tenacioribus madet, qui non ita raro odorem foetidum spargunt. Somnus aut omnino non adest, aut variis portentis interruptus, ita ut aegrotus quiete benefica plane careat, aut per breve tantum tempus ea frui possit. Anxietate huc et illuc jactatur, e lecto exsultat abique, timet insultum inimicorum, et pavidus circumspicit, modo unum tantum locum figit oculis, velut cubiculi angulum, modo portam, ne visiones appareant. In morbi decursu revera aegri ostenta vident, quibus sese perturbari dicunt, modo sunt animalia, vel majora vel minora, mures circumcurrentes, formicae, pediculi, quibus cutis tegitur, ranae in lecti superficie et parietibus circumsilientes, apes susurrum facientes, caprae cornubus lacescentes, aut insultare conantes; porro canes latrantes, dracones aegrotum devo-

rare minantes; modo etiam, licet rarius, homines, qui aegros infestare videntur, latrones, milites; saepius amicis propinquisque sese jungunt et ab iis tum auxilia, tum colloquia petunt; non raro etiam has imaginationes falsas dicunt et derident. Interdum etiam timent vituperationem, poenam ob neglecta negotia, quare abire conantur, ut labores quotidianos suscipiant; si impediuntur, vehementes faciunt impetus eosque etiam repetunt, ut quod cordi est, perficiant. His autem nisibus, quamquam acerrimi sunt, minime opponere custodibus se vult aeger, neque malitia, neque indole prava ducitur, neque repugnans irascitur. Rarissime deliria furibunda inveniuntur, praefectis praecipueque medicis aegroti obediunt, iisque reverentiam et observantiam vulgo testantur. Sine recusatione medicamina sumunt, libenter adhortationes audiunt, atque tunc per temporis spatium quieti remanent, quibus momentis coram iis, qui morbum ipsorum ignorant, nonnunquam tam prudentes se exhibent, ut animadverti non possit illos esse aegrotos, quo tamen taedio statum sanum simulent, satis observatur. Inter deliria tempus et locum confundunt, in regione aliena se esse credunt, homines, qui non adsunt, lo-

quentes audiunt, praesentes ignorant. Quod ceterum ad deliria eorum, qui hoc morbo laborant, attinet, id prae ceteris observandum, illa maxima ex parte esse monotona; horum omnium symptomatum exacerbationes, praecipue vespere noctuque se ostendunt. Symptoma deinde primum et essentielle tremor artuum praebet, imprimis artuum superiorum. Satis nota est ea observatio, spirituosus deditos praesertim tempore matutino, antequam solitam quantitatem potaverint, hoc tremore laborare, qui tamen evanescit, simulac portionem sumserint. In ipso autem morbo hoc signum redditur pathognomonicum, atque ad finem usque remanet, et post morbum etiam remotum adest, qui tremor nonnunquam tam vehemens fit, ut aegri ne minimum quidem quod porrigitur, tenere possint; lingua porrecta etiam valde tremit. Praeter hunc tremorem vigiliae symptoma essentielle et tanquam constantissimum sunt memorandae, ac saepius mirandum est, quomodo sine virium confectione eas perferre aegri possint, quum per hebdomadam et diutius non dormiant, et quando dormire conantur, semper deliriis imaginationibusque expergefiant. Si somnus non intrat aut naturae, aut remediorum auxilio ad-

ductus, mors evitari nequit, plerumque autem morbus in stadium transit tertium.

III. Stadium acmes.

Summum fastigium morbi symptomata assequuntur, nec fere ullas remissiones habent, aegrotus mentis non est compos, deliria et phantasmata fiunt continua; vana opinione plane ducitur aeger et res falsas uti veras sibi proponit. Sudores quam maxime adaucti, profusi totum vulgo corpus, interdum singulas tantum partes praecipue faciem pectusque obtegunt. Pulsus varius, modo frequentior quam in stadio secundo, modo frequentissimus idemque parvus et debilis.

Congestiones ad caput rarius, quare facies pallida, frequentius reperiuntur ad organa abdominalia, hepar et ventriculum versus; oculi nitentes lacrimarum pleni, modo rigent, modo timide vagantur; pupilla modo contracta, modo dilatata. Lingua plerumque in media parte squalida, muco griseo tenaciori tecta, margines offert puros et subrubros. Secretiones alvi et urinae sunt oppressae. Hoc stadium tres vel plures dies durare solet et si aegrotus non moritur, morbus in sanitatem transit, sequitur stadium quartum.

IV. Stadium criseos.

Crisis delirii trementis solo somno tranquillo, naturali eodemque continuo effici potest, qui aut artis aut naturae ope revocatur. Haec signa somno critico praecedunt: symptomata morbi essentialia remittunt, tremor artuum minuitur, deliria fiunt leniora, eorum paroxysmi rariores, nonnunquam per breve tempus aegrotus ab animi procellis liberatur, pulsus minus frequens et celer offertur, aegrotus debilitatem corporis accusat, saepe oscitat, ad somnum propensus denique somno, initio quidem minus tranquillo et hallucinationibus interrupto, corripitur. Paulatim haec brevia dormiendi conamina in longiorem et tranquillior somnum transeunt, qui ad perfectam corporis restitutionem opus est. Si autem aegrotus post nonnullas horas ex hoc excitatur et novae morbi exacerbationes proveniunt, mali omnis est. Somnus criticus 12—36 horas perdurare potest, et quo graviores morbi impetus fuisse, eo longius tempus somnus perstare dicitur. Aegrotus expergefactus per aliquod tempus sui conscius redditur. Plerumque autem remanent symptomata morbi gastrici: lingua obtecta, adau-

cta sitis, appetitus nullus, artuum lassitudo, quae vel sua sponte vel remediis antigastricis evanescent.

AETIOLOGIA.

De causa proxima delirii trementis variae sunt sententiae. Suttonius credit delirium tremens esse cerebri morbum, in quo semper invenis morbosam cerebri mutationem, una cum quibusdam earum sequelis; attamen celeritas, qua aeger in meliorem redit conditionem, mox omnino convalescens, hanc sententiam non probat. Armstrong symptomata e congestionibus sanguineis cerebrum et hepar versus, conjunctis cum nervorum irritatione explicat. Albers naturam delirii trementis non inflammationem cerebri, vel ejusdem membranarum esse contendit, sed potius pathema cerebri, cujus indolem explicare non audet. Plures medici recentiores aliam ferunt sententiam, uti Goeden, Toepken, Fahrenhorst proximam causam statuunt meram plexus solaris affectionem. Hufeland morbum esse nervosum vel erethicum, feбри nervosae similem affirmat, cujus causa sit mera sic dicta passivitas. Günther delirii naturam in depravatione

quadam et debilitate systematis chylopoetici sitam esse vult. Alii viri doctissimi naturam delirii tremantis in conditione cerebri ponunt, praecipue piae matris et forsitan quoque arachnoideae, vel subinflammatoria vel inflammatoria, quae multo magis ad extravasata serosa, quam ad ullam aliam inflammationis sequelam sit prona, ideoque quodam jure inflammatio serosa sit nominanda.

Quae quidem omnes sententiae, quantumvis inter se discrepent, in eo tamen convenire videntur, quod morbi sedem systema nervosum agnoscant. Nunc de effectu etiam, quem spirituosorum abusus in organismum exercet, quidpiam dicere mihi liceat. Quod attinet ad spirituosorum abusum, satis scimus hujus rationem esse relativam, nam pro natura et constitutione, nec minus pro consuetudine varia, huic mensurae portio, illi jam vitra singula abusus nominari possunt. Itaque abusus notio in eo ponenda est, ut detrimentum adducat, vel subito apparens, uti ebrietatem, vomitum, colicam, vel serius, ut varia vitia organorum digestionis et assimilationis, quae tandem morbum nostrum provocant. Potatores videmus et adultos et juvenes morbo corripiti, facilius eos, quorum organa abdominalia jam an-

tea labefactata fuerunt, quam qui eorum integritate gaudent.

Potulenta omnia, e spiritu vini parata, in organismum inducta primum systema nervosum pe-
tunt, praecipue gangliosum, unde nervis splan-
chicis et nervi vagi ope vis alcoholis in cere-
brum et medullam spinalem dimanat, totumque
systema nervosum ejusque energiam in breve
tantum tempus excitat. Exoritur levitas motus,
laetitia, securitas animi, exaltationes, phantasmata;
modum autem excedens usus vertiginem produ-
cit et infirmitatem musculorum omniumque orga-
norum laxitatem, subit tunc desiderium quietis et
somni, qui harmoniam inter systemata revocare
studet. Quo diutius nunc spiritus abusus conti-
nuatur, quo major liquoris quantitas semper opus
est ad commotionem potatori jucundam provo-
candam, eo magis systema nervorum excitari,
deinde debilitari, denique statu morbozo affici
necesse est. Effectus secundarius est, quod haec
acerrima nervorum excitatio vasorum systema
aggreditur, provocantur congestiones ad organa
abdominalia, ventriculum, jecur, lienem; vasa ve-
nosa extenduntur, exstant plethora abdominalis,
polycholia; eodem modo fit, ut et ad cerebrum

congestionem venosam habituales orientur, sicuti cadavera quoque dissecta nobis ostendunt. Signa auctioris sensibilitatis, quae apud potatores inveniuntur, dum jejuni sunt, ut sensus inanitatis injucundus, artuum tremor, quae exhauriendo potu consueto fugere conantur, debilitata vasorum irritabilitate, adaucta nervorum excitabilitate, efficiuntur. Si morbi nostri symptomata propriumque ejus decursum consideramus, haec partim e nimia nervorum commotione sive erethismo, partim e turgore venoso et accumulationibus sanguinis localibus et in cerebro et in organis abdominalibus sunt derivanda, quae ad varios gradus ascendere effectusque habere possunt.

Quod ad causas disponentes attinet, delirium tremens abusu spirituosorum praecipue spiritus solani tuberosi, frumenti, sacchari, oryzae, maxime autem omnibus iis potulentis spirituosis quae oleum aethereum graveolens continent, adduci satis edocti sumus; minorem vim exercet cerevisia fortis, quippe qua leves tantummodo morbi insultus provocantur; at non solum fortiora cerevisiae anglicae genera, sed etiam nostrae patriae cerevisiam, nimia humuli lupuli copia paratam, hunc morbum gignere posse satis constat. De vini

abusu ab auctoribus nullae certae quidem res allatae sunt, nihilo secius tamen non dubitandum est, quin vinum corruptum vappaque morbi causae existere possint. Plerumque vero oleum aethereum graveolens accusatur, quod spiritui adusto, praecipue vilioris notae, e solani tuberibus parato inest, et peculiarem vim in systema nervosum exercere dicitur, quum vel una hujus olei gutta nauseam, vertiginem aliasque nervorum perturbationes excitare valeat. Num spiritus solani tuberosi perniciosior quam frumenti sit, non constat, attamen plures medici hoc se observasse volunt. Quousque his spirituosis abutendum sit, ut morbus nascatur, in universum definiri non potest, sed ex varia constitutionum ratione pendet. Utram dispositio corporis in nonnullis hominibus ad delirium tremens adsit, necne, decerni non potest; majus fert spiritus abusus periculum, si mane a jejunis sumitur, quippe qui digestionis organa roborare velint, siquidem ea non solum non roborant, sed adeo maxime debilitant. Ebrietate ipsa aut lassitudo post potum, aut affectio morbosa, aut delirium tremens provocatur. Ceterum viros magis quam feminas morbo corripere consentaneum est, quum hae ra-

rius spiritus abusui deditae sint; quod ad aetatem pertinet, inde a tricesimo usque ad quinquagesimum aetatis annum morbus invadere solet. Magnam ad delirium tremens provocandum vim etiam vita et negotia exercent, quare illud hominum genus, quod nullum habet negotium rectum, sed in plateis laboribus, qui fortuito offerantur, quaestum facere studet, maxima delirio tremente laborantium pars apud nos existit.

Inter causas occasionales praecipue memorandae sunt omnes animi affectiones, uti ira, indignatio, timor, terror, laetitia subita, porro refrigeratio, qua secretiones excretionisque supprimuntur, uti haemorrhoides aliaeque haemorrhagiae habituales, pedum sudores, nec minus ulcera celerius sanata. Praeterea laesiones externae, ossium fracturae, potissimum capitis vulnera, favente genio epidemio gastrico-bilioso, luxationes, contusiones, omnesque morbi interni hoc malum efficere possunt. Neque negandum est, peculiarem aëris conditionem ad delirium provocandum aliquid conferre posse; praecipue mense Majo, Junio, Julio major aegrotorum numerus observatus esse dicitur.

EXITUS DELIRII TREMENTIS.

Delirium tremens quoque, sicuti plerique ceteri morbi, in sanitatem, mortem aliosque morbos transire potest. In sanitatem abit morbus somno continuo et quieto, vel vi naturae solius, vel arte medica provocato; somnus majoribus opii dosibus effectus sopori fere similis est, quo fit, ut aegrotus expergefactus statim non omnino bene se habeat; si vero natura somnum provocat, plerumque ante somni introitum stadium decrementi antecedere videmus, quo omnia symptomata sensim sensimque decrescunt. — In mortem morbus transgreditur exhausta cerebri vita, priusquam aegrotus somno est gavisus, symptomata, quae vehementiam summam assecuta sunt, mitigantur, excretiones exstant involuntariae, augentur sudores, facies pallida, speciem hippocraticae induit. Deliria mussitantia fiunt, sopore denique correpti relaxatis artubus aegroti jacent et denique capite reclinato exspirant; tum aegroti apoplexia cerebri nervosa, id quod saepissime fit, diem obeunt. Sed etiam apoplexia et serosa et sanguinea intrare potest, aut inter vigilias aut inter somnum; in casu illo

plerumque spasmi tonici antecedunt, aegrotus col-
labitur, artus rigescunt, ut in tetano, aut spasmi
clonici aegrum corripunt, ut in eclampsia. Apo-
plexia sanguinea, quae inter somnum intrare ma-
joribusque opii dosibus inepte adhibitis adduci
solet, haecce offert symptomata: aeger jacet
oculis apertis, respiratione tarda et stertorosa,
genis subrubris, saepiusque inter somnum cohor-
rescit. Pulsus initio plenus, tardus, intermittens
fit, subsultus tendinum, excretiones involuntariae
adveniunt, denique mors sequitur. — Ex resi-
duis morbi hydrops interdum gignitur, quum po-
tuum spirituosorum abusu assimilandi vis adeo
debilitetur, ut natura non amplius cruorem vel
lympham plasticam, sed serum tantum parare
possit; praecipue autem homines pingues ad
huncce exitum proclinantur. Praeterea saepius
remanet artuum tremor, vomitus matutinus he-
luonum, variaque visus vitia, ut strabismus, am-
blyopia, diplopia, indurationes organorum ab-
dominalium, uti lienis hepatisque. Recentioribus
temporibus aegrotos, iterato delirio tremente
laborantes, postea encephalomalaciae succubuisse
observatum est. Animi hebetudinem, memoriae
infirmitatem et stupiditatem, saepe in vetustis pota-

toribus invenimus; denique notandum est, delirium tremens hominem semel aggressum facile redire, et eo perniciosius fieri, quo saepius recurrerit.

PROGNOSIS.

Prognosis omnino dubia est statuenda, nonnunquam mala. **E** causis jam gravique nervorum affectione colligere licet morbum non parvi esse momenti, qua in re etiam omnes fere auctores consentiunt, etiamsi nonnunquam factum est, ut morbus sola naturae ope sanaretur. Saepius tamen delirium, etsi removebatur, multa mala reliquit, quae organorum abdominalium debilitatem augent; pessimum ad prognosin statuendam momentum illa est observatio, istos homines sanatos a spirituositate non abstinere, sed saepe eo magis iis uti, quare recidivus fit morbus, et pejor prognosin, quo saepius recurrerit. Restitutionem in sanitatem providere licet in juvenibus atque potatoribus ceteroquin non exhaustis, ubi morbus nondum affuerat, vel ubi sine complicationibus decurrebat; porro si breve post tempus dormiendi cupiditas somnusque ipse, vi vel naturae, vel medicamentorum intrat, si somnus quietus est et aliquot horas perdurat, si denique ae-

grotus somno levatus expergiscitur. Metuendae sunt complicationes, uti encephalitis, quam facile exsudatio sequitur, pneumonia, hepatitis, erysipelas faciei; num vero delirium tremens causis externis provocatum longe minus periculosius sit, quam causis internis, nondum constat. Symptomata praeterea, quae malum tantum praesagium permittunt, sunt: haemorrhagiae, insultus epileptici, sive initio sive in decursu morbi, tremores vehementissimi, pulsus valde frequens, parvus, respiratio anxiosa, stertorosa, sudores profusiores, frigidi, deliria valde anxiosa cum insolito cadendi timore, licet aegroti in lecto cubent, vigiliae continuae cum vano dormiendi conatu, signa apoplectica et paralytica. Faustioris omnis symptomata haec sunt: vomitus sponte oriens morbi initio, pulsus non valde frequens, somnus longus, placidus, qui est vera morbi crisis, nam aliae crises materiales prodire non solent, si diarrhoeas biliosas exceperis.

SECTIONES CADAVERUM.

In hominibus delirio tremente mortuis per pauca reperta sunt, et nunquam fere causa mortis ex illis sectionibus cognosci potest. Multi

in cerebro cavo nil morborum invenerunt, alii cerebri substantiam laxam et ferme dissolutam circa ventriculos; vasa turgida, sanguine repleta, liquorem serosum in cerebri cavitatibus, et ad basin cranii sanguinis extravasatum; piam matrem crassiorem, arachnoideam tenaciorem, opacam se vidisse dicunt. Pulmones in adultis crebro fusci, sanguine spumoso repleti, laxi sunt. Organa abdominis ubique mutata reperiuntur, tum circa formam, tum circa structuram; ventriculus aëre distentus, muco viscido repletus, tunica mucosa rubefacta, nonnunquam emollita; hepar in potatoribus fere semper morbosum invenitur, permagnum, tumens, molle aut durum, colore livido, vasa sanguifera et bilifera dilatata. Intestina livida, indurata et rubefacta. Lienis massa pulposa, sanguinolenta et intumefacta.

CURA.

In cura morbi ipsius nos ante omnia morbi natura ducere debet; primum igitur agatur de inflammatoria delirii tremementis cura. In hac forma congestiones ad singula organa, et ex illis ortae irritationes in systemate vasorum adsunt; itemque signa status gastrici in lucem veniunt,

quae quidem sunt removenda, priusquam nervo-
 rum affectiones extinguere conamur. Hanc in-
 dicationem methodo antiphlogistico - derivatoria
 assequimur, quae caute tantum in delirio tre-
 miente est adhibenda, quum morbus ipse facile
 in astheniam transeat, potioresque valde post
 quamque sanguinis emissionem collabuntur; at-
 tamen saepius contigit, ut morbus remediis an-
 tiphlogisticis mox in sanitatem converteretur.
 Omnino ceteroquin venaesectio raro est indicata,
 et tunc quidem tantum in stadio prodromorum,
 in juvenibus, viris robustis, plethoricis, si adsunt
 complicationes inflammatoriae cerebri aut pulmo-
 num. Suttonius et plerique medici Anglici
 sanguinis missionem omnino rejiciunt; Bark-
 hausen et Lind eas saepe morbo ineunte cum
 successu ordinaverunt; ceterum sunt sanguinis
 detractiones locales per hirudines aut cucurbi-
 tulas scarificantes multo tutiores utilioresque,
 quae pro symptomatibus aut capiti, aut regioni
 hypochondriacae dextrae applicandae sunt. Ubi
 vero congestiones caput versus, faciei que rubor
 tantam obtinent vehementiam, ut solae detractio-
 nes sanguinis locales non sufficiant, tunc epithe-
 mata et perfusiones frigidae sunt indicatae, quod

remedium praecipue in primo morbi stadio hallucinationes phantasiasque aegroti coërcere valet, quem ad finem tamen saepius sunt repetendae. Cautè tamen sunt applicandae, quum saepius sudor totius corporis, si calidus fit idemque criticus, earum usum vetet. Vesicantia raro hoc in morbo sunt adhibenda, et tunc potissimum forma asthenica nuchae applicanda; ideo enim eorum usus non est commendandus, quod nervorum irritationem augent, inquietudinem insomniamque aegrotis inferunt. —

Laxantia maxime remedia salina, alvi obstructione perdurante, etiam sunt adhibenda, licet per se sanationem non producant; attamen remediis auxiliaribus gravissimis sunt adnumeranda. Huc pertinent, si vehementes adsunt congectiones, sal amarum, sal mirabile Glauberi; quin etiam in hepatis inflammatione mercurium dulcem cum opio adhibere licet. Incitata tali modo alvi excretio, porro lenioribus purgantibus refrigerantibus adjuvari potest, velut tartaro natronato, kali tartarico, tartaro boraxato, quae ceterum ad morbum ipsum debellandum non multum valent. Si clysmatibus uti volumus, illa ex aceto vini parata optimum praebent effectum.

In forma delirii trementis erethistica, quae vulgaris est, methodo antagonistico — derivatoria cerebri irritationem minuere, somnumque promovere studemus. Quem ad finem nauseosa indicata, quorum e numero prae ceteris collaudandus tartarus emeticus. Dosi media enim, seu nauseosa praescribitur, ad granum dimidium saepius repetendus, ut sensim grana quatuor sive octo consumantur. Si vero complicatio adest gastrica, sive deliria fortiora sine congestionibus adsunt, emeticum e tartaro stibiato dosibus nauseosis praemittendum est. Continuus tartari emetici usus ceterum rejiciendus, quum intestina morbose afficiat, et in iis pustulas eodem modo, quo in cute, provocet. Itaque optime derivatio e cerebro instituitur et ad somnum propensio adjuvatur. Hic autem eo denique adducitur optime, quod irritabilitatem musculorum ad summum gradum exhaurimus. Quamobrem aegrotum sine ullo impedimento, quamdiu ipse cupit, currere permittimus, quin etiam ad currendum cogimus, ita tamen ut nullo modo violetur, sed custodibus tutelaribus sit circumdatus, donec tandem labefactatus somno se dedat. Haec optima curandi

methodus omnino naturae consentanea est, et ea ipsa indicatur.

Cavendum autem, ut nonnunquam fit, ne aeger, ut prohibeatur, quo minus se ipsum aut alios violet, vestimentis coarctantibus coërceatur, nam revera non desunt exempla, ubi aegroti tali modo prohibiti et coarctati, praecipue in angustis locis, quasi in carcere retenti, non multo post delirio et mania correpti diem obierunt.

Longe aliter autem forma delirii trementis asthenica tractanda est, quae apud homines aetate proVectiores, et magnopere jam debilitatos, abusu spirituosorum corruptos exstare solet. Vix haecce morbi periculosioris forma methodo antagonistico — derivatoria removeri potest, sed aliud postulat remedium, quod adaugenda cerebri energia, irritabilitatem in hac forma nimis auctam, deliriis perpetuis obviam diminuat. Prae ceteris e remediis sedantibus opium in delirio tremente collaudatur, cujus doses tam diu augendae esse dicuntur, donec aegrotus ad somnum perveniat, quare tinctura opii simplex aut crocata, ad guttas decem usque viginti, omni bihorio, sive quaque hora praescribitur; quin medici Anglici per horas triginta septem vel octo drachmas tincturae opii

praebuerunt aegrotis. At cavendum, ne nimia opii copia apoplexia cerebri sanguinea efficiatur, quod incautiore opii usu nonnunquam observatum est. Quare aut per breve tempus dosim tartari stibiati nauseosam, sive leniora purgantia salina praemittere licet, seu simul clysmata ex aceto vini, vesicantia ad caput ipsum aut ad nucham applicantur. Optime autem opium cum remediis corrigentibus jungimus, velut cum acidis mineralibus, ut cum acido phosphorico diluto, elixirio acido Halleri, et quae sunt reliqua; sive cum naphtha aceti, spiritu sulphurico-aethereo, spiritu nitrico-aethereo, partim ne appareant congestiones venosae, partim ut diminuatur profusior cutis excretio. Quod ad opii usum attinet, cavendum imprimis, ne, si propensio ad somnum jamjam apparet, augeantur opii doses, nam tunc jam per se natura somnum adducere valet. Si morbo remoto saepius exstant capitis perturbationes, vertigo, aut si periculum apoplexiae adfuerat, infusum arnicae cum spiritu sulphurico — aethereo optimum exserit effectum; sin autem gastroataxia acido-mucosa restat, ea aut diaeta cautiore, aut usu extracti chamomillae in aqua aromatica, aut in aqua melissae soluti facilius

removetur. Notandum denique, quinam facti sint conatus ad mortem evitandam, si aut apoplexia sanguinea aut nervosa intraverit; huc pertinent moxae ad caput applicatio, moschi et phosphori usus, praecipue autem clysmata ex infuso arnicae fortiori parata, cum justa tartari stibiati dosi, quae tamen omnia fuerunt vana atque irrita.

V I T A.

Natus sum ego, **Henricus Albertus Petrus Haering**, confessioni evangelicae addictus, **Muscaviae**, oppido **Lusatiae**, die **II. m. Junii** anni **h. s. XXIV.** patre **Guilelmo**, quem mihi a **XL. h. s.** morte ereptum vehementissime lugeo, et matre **Augusta** e gente **Paul**, quam salvam adhuc pio animo venerans, ut per diu **Deus optimus maximus** incolumem mihi conservet, quotidie precor. **Primis** litterarum elementis imbutus per septem et dimidium annum **gymnasium Gorlicense**, quod **directore Anton floret**, frequentavi. **Maturitatis** testimonio ornatus, **medicinae** operam daturus, tempore paschali anni **MDCCLXIV** **Almam Universitatem Fridericam Guilelmanam** petii et ab **Ill. Lachmann**, t. t. rectore magnifico, civium academicorum numero adscriptus, apud **Ill. Busch**, t. t. ordinis medicorum decanum maxime spectabilem, nomen sum professus. Ibi per quadriennium his interfui scholis:

Ill. Kunth de botanice; **Ill. Gabler** de logice et metaphysice; **Ill. Dove** de physice; **Ill. Hecker**

de encyclopaedia et methodologia, de historia medicinae; Ill. Schlemm de osteologia, syndesmologia, spanchnologia et anatomia organorum sensuum; Ill. Müller de anatomia universa, de anatomia organorum sensuum et de physiologia speciali; qui idem cum Ill. Schlemm artem cadavera rite secandi me docuit; Ill Mitscherlich de chemia experimentalis et anorganica et organica; Ill. Lichtenstein de zoologia; Ill. Weiss de mineralogia; Ill. Mitscherlich de materia medica; Ill. Horn de morbis syphiliticis et psychicis; Ill. Romberg et Ill. Wagner de pathologia et therapia speciali; Ill. Casper de arte formulas medicas rite concinnandi et de medicina forensi; Ill. Jüngken de chirurgia speciali; Exp. Schoeller de arte obstetricia.

Exercitationibus clinicis interfui medicis, chirurgicis, ophthalmiatricis, obstetriciis virorum Illustrissimorum et Celeberrimorum Wolff, Romberg, Schönlein, Dieffenbach, Jüngken, Busch. Quibus viris omnibus, optime de me meritis, quam possum maximas ago semperque habebo gratias.

Jam vero tentaminibus, tam philosophico quam medico, nec minus examine rigoroso coram gratioso medicorum ordine rite superatis, spero fore, ut, dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me rite conferantur. —

THESES.

1. **Certum graviditatis signum non exstat.**
2. **Marasmus senilis non est morbus.**
3. **Cholera asiatica est contagiosa.**
4. **Medicinae studium censeo antiquissimum.**